

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1069, milles käsitletakse avalikus arutelus osalevate isikute kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute nõuete või kuritarvituslike kohtumenetluste (avalikus arutelus osalemise vastased strateegilised hagid) eest, ülevõtmise eelnõu sätete vastavustabel

Kasutatud lühendid:

TsMS – tsiviilkohtumenetluse seadustik (<https://www.riigiteataja.ee/akt/131122024041>)

VÕS – võlaõigusseadus (<https://www.riigiteataja.ee/akt/104072024018>)

EL-i õigusakti norm	EL-i õigusakti normi ülevõtmise kohustus	EL-i õigusakti normi rakendamiseks kehtestatavad riigisisised õigusaktid	EL-i õigusakti normi rakendamiseks kehtestatava riigisisese õigusakti sõnastus	Kommentaariid
Art 1	EI			Üldine direktiivi reguleerimiseset ja eesmärki kirjeldav säte
Art 2	JAH			Regulatsioon luuakse TsMSi, mis reguleerib eraõiguslike nõuete menetlemist tsiviilkohtumenetluses. Maksu-, tolli- haldusajade ja riigivastutuse asju tsiviilkohtumenetluses ei menetleta, mistõttu nende valdkondade välistamist käsitlevat eriregulatsiooni ei ole vaja luua.

				Vahekohtumenetlusele kohalduvad TsMSi vastavad erinormid, vahekohtumenetluse regulatsiooni juurde direktiivi ülevõtmisel uut regulatsiooni ei looda, st loodav regulatsioon vahekohtumenetlusele ei kohaldu. Kuivõrd Eesti võtab direktiivi üle selliselt, et direktiivi nõuded kohalduvad ka riigisiseste vaigistuskabuste puhul, ei looda ka regulatsiooni selle kohta, et direktiivi ülevõtmise regulatsioon kohaldub piiriülestele juhtudele.
Art 3 lg 1	EI			Eesti tsiviilkohtumenetlusõiguses ei ole enne direktiivi ülevõtmist spetsiifilisi vaigistushagidele kohaldatavaid reegleid.
Art 3 lg 2	EI			Eesti tsiviilkohtumenetlusõiguses ei ole enne direktiivi ülevõtmist spetsiifilisi vaigistushagidele kohaldatavaid reegleid.
Art 4 p 1	JAH	TsMS § 406 ² lg 2	§ 406². Avalikus arutelus osalemise takistamiseks esitatud hagi (2) Avalikus arutelus osalemise takistamiseks esitatud hagi on hagi, mis tuleneb füüsilise või juriidilise isiku seisukohavõtmisest või tegevusest, millega kasutatakse sõna- ja teabevabadust, kunsti ja teaduse vabadust või kogunemis- ja ühinemisvabadust, ning sellega otseselt seotud ettevalmistavast, toetavast või abistavast tegevusest, ning see	

			seisukohavõtmine või tegevus on seotud avalikku huvi pakkuva küsimusega.	
Art 4 p 2 a)	JAH	TsMS § 406 ² lg 3 p 1	(3) Avalikku huvi pakkuva küsimusena käesoleva paragrahvi lõike 2 tähenduses käsitatakse muuhulgas järgmisi oma mõju tõttu üldsuse õigustatud huvi äratavaid küsimusi: 1) põhiõiguste, rahvatervise, ohutuse, keskkonna või kliimaga seotud küsimused;	
Art 4 p 2 b)	JAH	TsMS § 406 ² lg 3 p 2	2) küsimused, mis on seotud füüsilisest või juriidilisest isikust avaliku elu tegelase tegevusega avalikus või erasektoris;	
Art 4 p 2 c)	JAH	TsMS § 406 ² lg 3 p 3	3) küsimused, mida arutatakse või vaadatakse läbi seadusandlikus, täitevvõimu- või kohtuorganis või muus ametlikus menetluses;	
Art 4 p 2 d)	JAH	TsMS § 406 ² lg 3 p 4	4) küsimused, mis on seotud süüdistustega korruptsioonis, pettuses, kelmuses või mis tahes muus kuriteos või väärteos;	
Art 4 p 2 e)	JAH	TsMS § 406 ² lg 3 p 5	5) küsimused, mis on seotud tegevustega, mille eesmärk on eelkõige valeinfo vastu võitlemise kaudu kaitsta inimväärikust, vabadust, demokraatiat, võrdsust, õigusriiki ja inimõigusi, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õigusi, sealhulgas demokraatlikke protsesse, põhjendamatu sekkumise eest.	
Art 4 p 3 a)	JAH	TsMS § 406 ³ lg 1, lg 2 p 1, p 5	§ 406³. Kuritarvituslik kohtumenetlus (1) Avalikus arutelus osalemisest tulenevalt algatatud kohtumenetlus on kuritarvituslik, kui	

			selle peamine eesmärk on avalikus arutelus osalemise takistamine, piiramine või selle eest karistamine ning põhjendamatute nõuete esitamine, kasutades eelkõige ära poolte märkimisväärsed ebavõrdsust. (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hagi kuritarvituslikkuse hindamisel peab kohusarvesse võtma, kas: 1) nõue või selle osa on ebaproportsionaalne, ülemäärane või ebamõistlik ja kas nõude puhul on tegemist õiguse kuritarvitamisega; 5) esineb muid olulisi asjaolusid.	
Art 4 p 3 b)	JAH	TsMS § 406 ³ lg 2 p 2	2) hageja või hagejaga seotud isikud on sarnastes küsimustes algatanud mitu kohtumenetlust;	
Art 4 p 3 c)	JAH	TsMS § 406 ³ lg 2 p 3	3) hageja või tema esindaja on enne kohtumenetlust või selle ajal tegelenud hirmutamise, ahistamise või ähvardamisega, samuti käitunud kirjeldatud viisil sarnastes või samaaegsetes kohtuasjades;	
Art 4 p 3 d)	JAH	TsMS § 406 ³ lg 2 p 4	4) hageja kuritarvitab menetlusõigusi, sealhulgas venitab menetlust, on esitanud kohtule teadlikult valeandmeid, on valinud kohtualluvuse kohtu eksitusse viimise või menetlusõiguste kuritarvitamise eesmärgil;	Eesti õiguse kohaselt, kui hageja loobub hagist või võtab selle tagasi, kannab ta kostja menetluskulud, välja arvatud juhul, kui ta loobub hagist või võtab selle tagasi seetõttu, et kostja on nõude pärast hagi esitamist rahuldanud (TsMS § 168 lg 4). Esinduskulude hüvitamist piiravat tabelit Eesti õiguses ei ole.

				Seega on risk juba riigisisese õigusega maandatud ja regulatsiooni loomine, mis tooks indikaatorina välja kohtuasja pahauskse lõpetamise menetluse hilisemas faasis ei ole vajalik.
Art 5 lg 1	JAH			Kuivõrd direktiiv võetakse üle selliselt, et meetmeid kohaldatakse ka riigisisestele menetlustele, art 5 üle ei võeta.
Art 5 lg 2	JAH			Kuivõrd direktiiv võetakse üle selliselt, et meetmeid kohaldatakse ka riigisisestele menetlustele, art 5 üle ei võeta.
Art 6 lg 1 a)	JAH	TsMS § 196 ¹	§ 196¹. Tagatise andmine menetluskulude katteks avalikus arutelus osalemisest tulenevalt esitatud hagi korral (1) Hagimenetluses võib kohus kostja taotlusel kohustada hagejat andma kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise, kui hagi esitati kostja avalikus arutelus osalemisest tulenevalt ja on alust arvata, et esineb kohtumenetluse kuritarvituslikkusele viitavaid asjaolusid. (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise määramisele ei kohaldata käesoleva seadustiku § 196 lõiget 1, lõike 2 esimest lauset ja punkti 2. (3) Kohus lahendab tagatise andmise taotluse kümne tööpäeva jooksul taotluse kohta hageja	

			seisukoha saamisest arvates. Kohus võib taotluse lahendada hiljem, kui ta soovib hageja eelnevalt ära kuulata. Kohus võib kostja taotluse lahendada hageja seisukohata, kui hageja ei esitanud seisukohta kohtu määratud tähtaja jooksul.	
Art 6 lg 1 b)	JAH	TsMS § 333 ²	§ 333². Avalikus arutelus osalemise takistamiseks esitatud ilmselgelt põhjendamatu nõude rahuldamata jätmine (1) Kohus jätab käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastava ilmselgelt põhjendamatu nõude kostja taotlusel esimesel võimalusel rahuldamata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud eeldused on täidetud. (2) Kui käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastava nõude aluseks olevad asjaolud on kohtu arvates piisavalt välja selgitatud, kohus on arutanud vaidlusaluseid asjaolusid ja suhteid vajalikus ulatuses nii faktilisest kui ka õiguslikust küljest, andnud pooltele piisavad selgitused selle kohta, millest asja lahendamine sõltub ja kes menetlusosalistest peab vaidlusaluseid asjaolusid tõendama, ning hageja ei esita kohtu nõudmisel ja määratud tähtajaks nõude aluseks olevaid täiendavaid asjaolusid, selgitusi või tõendeid ning hageja esitatu alusel ei ole nõude rahuldamine õiguslikult põhjendatud, jätab	Luuakse regulatsioon, mis võimaldab teha <i>res judicata</i> mõjuga sisulise otsuse, mida on võimalik apellatsioonimenetluses kontrollida. Niipea, kui lõikes 2 sätestatud eeldused on täidetud, jätab kohus nõude esimesel võimalusel rahuldamata. Kui eelmenetluses selgub, et nõue ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks või eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitset, jätab kohus nõude rahuldamata kohtuistungit pidamata.

			kohus hagi rahuldamata ilma pooltele täiendavat tähtaega andmata. Enne hagi rahuldamata jätmise kohta otsuse tegemist selgitab kohus hagejale kohtu nõudmise täitmata jätmise õiguslikke tagajärgi. (3) Kui eelmenetluses selgub, et käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastav nõue ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks või eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitset, jätab kohus nõude rahuldamata kohtuistungit pidamata.	
Art 6 lg 1 c)	JAH	TsMS 462 lg 2, lg 6. VÕS § 134 lg 6	TsMS § 462 lõike 2 teist lauset täiendatakse pärast sõna „kandja“ tekstiosaga „, samuti käesoleva seadustiku § 406³ kohaselt kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja.“ TsMS § 462 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses: „(6) Kuritarvituslike kohtumenetluste ärahoidmise eesmärgil ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikeid 3–5 kuritarvitusliku kohtumenetluse kohta tehtud kohtulahendi avalikustamisel kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja isiku kindlakstegemist võimaldavaid andmeid puudutavas osas.“	Menetluskulude väljamõistmisele kohaldub üldregulatsioon. Menetluskulud, sh kulude koosseis, jaotus, kohtu pädevus ja kindlaksmääramine ja esinduskulud, on reguleeritud TsMS 18. peatükis. Menetluskulude koosseisu ja arvestust reguleerib TsMS § 138, mis sätestab järgmist: § 138. Menetluskulude koosseis ja arvestus (1) Menetluskulud on menetlusosaliste kohtukulud ja kohtuvälised kulud. (2) Kohtukulud on riigilõiv ja asja läbivaatamise kulud. Riigilõivu reguleerib TsMS § 139, mis sätestab järgmist:

			VÕS § 134 lõiget 6 täiendatakse pärast sõna „puutumatuse“ tekstiosaga „väljendusvabaduse piiramise“.	§ 139. Riigilõiv (1) Riigilõiv on menetlustoimingu tegemise eest seaduse kohaselt Eesti Vabariigile tasutav rahasumma. [...] Asja läbivaatamiskulusid reguleerib TsMS § 143, mis sätestab järgmist: § 143. Asja läbivaatamise kulud Asja läbivaatamise kulud on: 1) tunnistaja-, eksperdi- ja tõlgikulud ning kohtuekspertiisiseaduse alusel hüvitatavad menetlusvälisel isikul seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud kulud; 2) dokumentaalse tõendi ja asitõendi saamise kulud; 3) vaatluse kulud, muu hulgas sellega seotud vajalikud kohtu sõidukulud; 4) menetlusedokumentide kohtutäituri vahendusel ning välisriigis ja eksterritoriaalsetele Eesti Vabariigi kodanikele kättetoimetamise ja edastamise kulud; 41) menetlusedokumentide väljastamise kulud; 5) [kehtetu]
--	--	--	---	---

				6) tsiviilasja hinna määramise kulud. Kohtuväliseid kulusid reguleerib TsMS § 144, mis sätestab järgmist: § 144. Kohtuvälised kulud Kohtuvälised kulud on: 1) menetlusosaliste esindajate ja nõustajate kulud; 2) menetlusosaliste sõidu-, posti-, side-, majutus- ja muud sellesarnased kulud, mis on kantud seoses menetlusega; 3) menetlusosaliste saamata jäänud töötasu või muu püsiv sissetulek; 4) seaduses sätestatud kohtueelse menetluse kulud, välja arvatud juhul, kui hagi on esitatud hiljem kui kuus kuud pärast kohtueelse menetluse lõppu; 5) kohtutäituri tasu hagi tagamise eest ja hagi tagamise määruse täitmise kulud; 5¹) kohtutäituri tasu menetlusdokumentide kättetoimetamise eest; 5²) kohtutäituri tasu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 655/2014 alusel tehtud Euroopa arestimismääruse täitmise eest ja Euroopa arestimismääruse täitmise kulud, samuti Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja
--	--	--	--	---

				tasu sama määruse alusel esitatud teabe hankimise taotluse läbivaatamise eest; 6) menetluskulude kandmisel menetlusabi taotlemise avalduse menetlemise kulud; 7) maksekäsu kiirmenetluse kulud; 8) lepitusmenetluses osalemise kulud juhul, kui kohus on kohustanud pooli osalema selles vastavalt käesoleva seaduse § 4 lõikele 4 või kui on tegu kohustusliku kohtueelse lepitusmenetlusega vastavalt lepitusseaduse § 1 lõikele 4; 9) kollektiivse esindushagi menetlusega seonduvad tarbijakaitseseaduse §-st 604 tulenevad tarbijate või andmesubjektide teavitamise kulud; 10) tarbijate ja andmesubjektide teavitamise kulud vastavalt käesoleva seadustiku §-le 49720. Menetluskulude jaotust hagimenetluses reguleerib TsMS § 162, mis sätestab järgmist: § 162. Menetluskulude jaotus hagimenetluses (1) Hagimenetluse kulud kannab pool, kelle kahjuks otsus tehti. (2) Pool, kelle kahjuks otsus tehti, hüvitab teisele poolele muu hulgas kohtumenetluse
--	--	--	--	--

				tõttu tekkinud vajalikud kohtuvälised kulud. Kohtuvälised kulud, mis hüvitatakse tunnistajale, kaasa arvatud hüvitis saamata jäänud töötasu või muu püsiva sissetuleku eest, hüvitatakse poolele samadel alustel ja samas ulatuses, nagu hüvitatakse tunnistajakulud. (3) Poole seadusliku esindaja menetluskulud hüvitatakse samas korras kui poole menetluskulud. (4) Kohus võib jätta kulud täielikult või osaliselt poolte endi kanda, kui vastaspoole kulude väljamõistmine poolelt, kelle kahjuks otsus tehti, oleks tema suhtes äärmiselt ebaõiglane või ebamõistlik. (5) [kehtetu]. Eelnõuga täiendatakse § 162 lõikega 6 järgmises sõnastuses: „(6) Kohus jätab kuritarvitusliku kohtumenetluse tuvastamise korral hagi rahuldamise ulatusest olenemata menetluskulud täielikult hageja kanda.“ Menetluskulude jaotust asja menetlusse võtmisest keeldumise, hagi läbi vaatamata jätmise, asja menetluse lõpetamise ja hagi õigeksvõtmise puhul reguleerib TsMS § 168, mis sätestab järgmist:
--	--	--	--	---

				§ 168. Menetluskulude jaotus asja menetlusse võtmisest keeldumise, hagi läbi vaatamata jätmise, asja menetluse lõpetamise ja hagi õigeksvõtmise puhul (1) Hageja kannab menetluskulud, kui kohus keeldub avaldust menetlusse võtmast ja tagastab selle. (2) Hageja kannab menetluskulud, kui hagi jäetakse läbi vaatamata või kui menetlus lõpetatakse määrusega ja käesoleva paragrahvi lõigetest 3–5 ei tulene teisiti. [...] (4) Kui hageja loobub hagist või võtab selle tagasi, kannab ta kostja menetluskulud, välja arvatud juhul, kui ta loobub hagist või võtab selle tagasi seetõttu, et kostja on nõude pärast hagi esitamist rahuldanud. [...] (6) Kui kostja võtab hagi kohe õigeks, kannab hageja menetluskulud ise, kui kostja ei ole oma käitumisega andnud põhjust hagi esitamiseks. Menetluskulude jaotuse kindlaksmääramist kohtulahendis reguleerib TsMS § 173 ja sätestab järgmist: § 173. Menetluskulude jaotuse kindlaksmääramine kohtulahendis
--	--	--	--	---

				(1) Asja menetlenud kohus märgib menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, muu hulgas määruses, millega hagita menetluse avaldus või teistmisavaldus lahendatakse või hagi või hagita menetluse avaldus või teistmisavaldus jäetakse menetlusse võtmata või läbi vaatamata või asja menetlus lõpetatakse. Asja järgmisena menetleva kohtu lahendis esitatakse kogu seni kantud menetluskulude jaotus. Vajaduse korral tuleb märkida ära menetluskulude kandmise erisused kohtuastmete kaupa, samuti kohtueelses menetluses. (2) Menetluskulude jaotus tuleb kohtulahendis märkida ka siis, kui menetlusosalised seda ei taotle. Kohtu pädevust menetluskulude kindlaksmääramisel reguleerib TsMS § 174 ja sätestab järgmist: § 174. Kohtu pädevus menetluskulude kindlaksmääramisel (1) Menetluskulude rahalise suuruse määrab menetluskulude jaotuse alusel vajalikus ja põhjendatud ulatuses kindlaks asja menetlev kohus samas tsiviilasjas, millega seoses kulud tekkisid. Kohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks ka siis, kui
--	--	--	--	--

				menetlusosalised ei esita menetluskulude kindlaksmääramise taotlust, võttes aluseks menetluskulude nimekirja või tsiviilasja materjalid. (2) Maakohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, kui menetluskulude kindlaksmääramine ei takista kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse tegemist. [...] (4) Kui maakohus kohtuotsuses või asja lõpetavas määruses menetluskulusid kindlaks ei määra, määrab tsiviilasja lahendanud maakohus menetluskulude rahalise suuruse kindlaks pärast kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse jõustumist käesoleva seadustiku § 177 lõikes 2 sätestatud korras. [...]. [...] Lepingulise esindaja kulude hüvitamist reguleerib TsMS § 175 ja sätestab järgmist: § 175. Lepingulise esindaja kulude hüvitamine (1) Kui menetlusosaline peab menetluskulude jaotust kindlaksmäärava kohtulahendi kohaselt kandma teist menetlusosalist esindanud lepingulise esindaja kuld, mõistab kohus
--	--	--	--	---

				kulud välja põhjendatud ja vajalikus ulatuses. [...] [...] (3) Mitmele lepingulisele esindajale tehtud kulutused hüvitatakse, kui need on tingitud asja keerukusest või esindaja vahetamise vajadusest. Kohtulahendit menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramise kohta reguleerib TsMS § 177 ja sätestab järgmist: § 177. Kohtulahend menetluskulude kindlaksmääramise kohta (1) Kohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks: 1) kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses või 2) määrusega pärast tsiviilasja sisulise lahendamise kohta tehtud kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse jõustumist. (2) Kui kohus ei määranud menetluskulude rahalist suurust kindlaks vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktile 1, määrab tsiviilasja sisuliselt lahendanud maakohus menetluskulude suuruse kindlaks määrusega mõistliku aja jooksul kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse jõustumisest.
--	--	--	--	--

				[...] (4) Kohus märgib menetlusosalise taotluse alusel menetluskulude kindlaksmääramise kohtulahendis, et hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt tuleb tasuta menetluskulude suurust kindlaks tegeva lahendi jõustumisest alates kuni täitmiseni viivist võlaõigusseaduse § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud ulatuses. Seega määrab kohus TsMS § 174 lg 1 kohaselt menetluskulude rahalise suuruse menetluskulude jaotuse alusel kindlaks vajalikus ja põhjendatud ulatuses. Välja mõistetakse kõik menetluskulud, välja arvatud ülemääraseid kulud. Eestis ei ole esinduskulude tabelit, mis piiraks esinduskulude väljamõistmist. TsMS § 462 reguleerib jõustunud kohtuotsuse avaldamist ja sätestab järgmist: „§ 462. Jõustunud kohtuotsuse avalikustamine arvutivõrgus (1) Jõustunud kohtuotsus avalikustatakse selleks ettenähtud kohas arvutivõrgus. See ei mõjuta otsuse jõustumist. (2) Andmesubjekti taotlusel või kohtu algatusel asendatakse jõustunud kohtuotsuses andmesubjekti nimi initsiaalide või tähemärgiga ning ei avalikustata tema
--	--	--	--	---

			isikukoodi, sünniaega, registrikoodi ega aadressi. Riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, avalik-õigusliku juriidilise isiku või muu avaliku võimu kandja andmeid kohtulahendis ei varjata. (3) Kohus avalikustab omal algatusel või andmesubjekti taotlusel arvutivõrgus üksnes otsuse resolutsiooni või ei avalikusta otsust, kui otsus sisaldab eriliiki isikuandmeid ja kui otsuse isikuandmetega avalikustamine võib ka käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud järgides oluliselt kahjustada isiku eraelu puutumatust. Kohus lahendab taotluse määрусega. (4) Kohus avalikustab omaalgatuslikult või huvitatud isiku taotlusel ainult jõustunud otsuse resolutsiooni, kui otsus sisaldab teavet, millele on seadusega ette nähtud muu juurdepääsupiirang. (5) Maakohtu või ringkonnakohtu määрус peale, millega keelduti käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud taotluse rahuldamisest, võib taotleja esitada määрусkaebuse. Maakohtu määрус peale esitatud määрусkaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määрус peale ei saa Riigikohtule edasi kaevata.“ Eelnõuga täiendatakse kohtuotsuse avaldamise regulatsiooni selliselt, et juhul, kui kohus on jõustunud lahendiga tuvastanud menetluse
--	--	--	--

				kuritarvituslikkuse, avaldatakse lahend selliselt, et kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja isiku kindlakstegemist võimaldavaid andmeid ei varjata. Mittevaralise kahju hüvitamise erisusi reguleerib VÕS-i § 134. VÕS-i § 134 lõike 6 kohaselt võib kohus isiku au teotamise, muu hulgas ebakohase väärtushinnanguga või ebaõigete andmete avaldamisega, isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamise, eraelu puutumatuse või muu sarnase isikuõiguse rikkumise eest mittevaralise kahju hüvitise määramisel arvestada lisaks rikkumise raskusele ja ulatusele ning kahju tekitaja käitumisele ja suhtumisele kahjustatud isikusse pärast rikkumist (VÕS § 134 lg 5) ka vajadust mõjutada kahju tekitajat hoiduma edasisest kahju tekitamisest, võttes seejuures arvesse kahju tekitaja varalist seisundit. Eelnõuga täiendatakse VÕS-i § 134 lõiget 6 selliselt, et edaspidi võib mittevaralise kahju hüvitise määramisel kohus, lisaks lõikes 5 sätestatule, arvestada vajadust mõjutada kahju tekitajat hoiduma edasisest kahju tekitamisest, võttes seejuures arvesse kahju tekitaja varalist seisundit ka juhul, kui piirati isiku väljendusvabadust. VÕS-i § 134 täiendamise tulemusel võib kohus edaspidi võtta juhtudel, kui piirati isiku väljendusvabadust, arvesse
--	--	--	--	--

				mittevaralise kahju hüvitise preventsioonifunktsiooni (nn tõrjuv kahjuhüvitis).
Art 6 lg 2	Liikmesrii- gile valikuline	TsMS § 406 ⁴ lg 1, § 462 lg 2, lg 6	TsMS § 406⁴. Kuritarvitusliku kohtumenetluse tuvastamine (1) Kohus võib avalikus arutelus osalemisest tulenevalt algatatud kohtumenetluse kuritarvituslikkuse tuvastada kostja taotlusel või omal algatusel. TsMS § 462 lõike 2 teist lauset täiendatakse pärast sõna „kandja“ tekstiosaga „, samuti käesoleva seadustiku § 406³ kohaselt kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja.“ TsMS § 462 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses: „(6) Kuritarvituslike kohtumenetluste ärahoidmise eesmärgil ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikeid 3–5 kuritarvitusliku kohtumenetluse kohta tehtud kohtulahendi avalikustamisel kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja isiku kindlakstegemist võimaldavaid andmeid puudutavas osas.“	TsMS § 174 lg 1 teise lause kohaselt määrab kohus menetluskulude rahalise suuruse kindlaks ka siis, kui menetlusosalised ei esita menetluskulude kindlaksmääramise taotlust, võttes aluseks menetluskulude nimekirja või tsiviilasja materjalid. TsMS 174 lg 2 kohaselt määrab maakohus menetluskulude rahalise suuruse kindlaks kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, kui menetluskulude kindlaksmääramine ei takista kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse tegemist. Kohtuotsuse avalikustamist reguleeriva TsMS § 462 lg 1 kohaselt jõustunud kohtuotsus avalikustatakse selleks ettenähtud kohas arvutivõrgus (vt § 462 regulatsiooni eelmises selgituses). Eelnõuga TsMS §-s 462 tehtavate muudatuste kohaldamine ei eelda taotluse esitamist.
Art 7 lg 1	JAH	TsMS § 196 ¹ lg 3, 333 ² lg 1	Art 6 lg 1 a): § 196¹. Tagatise andmine menetluskulude kätteks avalikus arutelus osalemisest tulenevalt esitatud hagi korral	Kehtiva õiguse kohaselt ei ole tagatise nõudmise taotluse lahendamiseks tähtaega kehtestatud. Direktiivi nõude ülevõtmiseks nähakse taotluse lahendamiseks ette tähtaeg.

			(3) Kohus lahendab tagatise andmise taotluse kümne tööpäeva jooksul taotluse kohta hageja seisukoha saamisest arvates. Kohus võib taotluse lahendada hiljem, kui ta soovib hageja eelnevalt ära kuulata. Kohus võib kostja taotluse lahendada hageja seisukohata, kui hageja ei esitanud seisukohta kohtu määratud tähtaja jooksul. Art 6 lg 1 b): § 333². Avalikus arutelus osalemisest tulenevalt esitatud ilmselt põhjendamatu nõude rahuldamata jätmine (1) Kohus jätab käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastava ilmselt põhjendamatu nõude kostja taotlusel esimesel võimalusel rahuldamata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud eeldused on täidetud.	Kehtiva õiguse kohaselt ei ole hagiavalduse kohta otsuse tegemiseks tähtaega ette nähtud. Direktiivi nõude täitmiseks nähakse ette, et niipea, kui § 333² lg 2 tingimused on täidetud, tuleb otsus nõude rahuldamata jätmise kohta teha esimesel võimalusel.
Art 7 lg 2	JAH			Menetluskulud määratakse üldjuhul kindlaks kohtuotsuses, millega lahendatakse vaidlus sisuliselt (TsMS § 174 lg 1, lg 2, § 177 lg 1 p 1). Kui menetluskulude kindlaksmääramine kohtuotsuses takistaks asjas kiire otsuse tegemist, võib kohus jätta menetluskulud kohtuotsuses kindlaks määramata. Sellisel juhul määrab kohus kulud kindlaks pärast kohtuotsuse, st mh pärast menetluskulude jaotuse, jõustumist hagita menetluses mõistliku

				aja jooksul (TsMS § 174 lg 4, § 177 lg 1 p 2, lg 2). Kohtuotsus avaldatakse pärast jõustumist (TsMS § 462 lg 1). Seega, kui kohtuotsus jõustub, siis see avaldatakse, kohus avaldab kohtuotsuse omal algatusel; puudub spetsiifiline menetlus, mida kiirendada.
Art 8	JAH	TsMS § 162 lg 6, § 406 ⁵	TsMS § 162 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses: „(6) Kohus jätab kuritarvitusliku kohtumenetluse tuvastamise korral hagi rahuldamise ulatusest olenemata menetluskulud täielikult hageja kanda.“ § 406⁵. Nõude või menetluskulude muutmine kuritarvituslikus kohtumenetluses Kui kohus tuvastas kuritarvitusliku kohtumenetluse, ei mõjuta hageja menetluskulude muutmine, sealhulgas nõude muutmine või tagasivõtmine, kostja õigust taotleda kuritarvitusliku kohtumenetluse tõttu tekkinud menetluskulude hüvitamist ning kohtulahendi avaldamist käesoleva seadustiku § 462 lõigete 2 ja 6 kohaselt, samuti trahvi määramist või kuritarvitusliku kohtumenetlusega tekkinud kahju hüvitamist võlaõigusseaduses sätestatud alusel ja ulatuses.	Kuritarvituslik kohtumenetlus reguleeritakse TsMS § 43¹. peatükis.

Art 9	JAH			Nõustaja on reguleeritud TsMS §-s 228, mis sätestab järgmist: § 228. Nõustaja (1) Menetlusosaline võib menetluses nõustajana kasutada tsiviilkohtumenetlusteovõimelist isikut. (2) Nõustaja võib esineda kohtuistungil koos menetlusosalisega ja anda selgitusi. Nõustaja ei saa teha menetlustoiminguid ega esitada taotlusi. (3) Nõustaja poolt kohtuistungil esitatu loetakse menetlusosalise poolt esitatuks, kui menetlusosaline seda kohe tagasi ei võta või ei paranda.
Art 10	JAH	TsMS 196 ¹	§ 196¹. Tagatise andmine menetluskulude katteks avalikus arutelus osalemisest tulenevalt esitatud hagi korral (1) Hagimenetluses võib kohus kostja taotlusel kohustada hagejat andma kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise, kui hagi esitati kostja avalikus arutelus osalemisest tulenevalt ja on alust arvata, et esineb kohtumenetluse kuritarvituslikkusele viitavaid asjaolusid. (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise määramisele ei kohaldata käesoleva seadustiku	Kehtivas õiguses reguleerib tagatise andmist menetluskulude katteks TsMS § 196, mis sätestab järgmist: § 196. Tagatise andmine menetluskulude katteks (1) Hagimenetluses võib kohus kostja taotlusel kohustada hagejat andma kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise, kui hageja: 1) ei ole Eesti Vabariigi, mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi ega Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi kodanik ja tema elukoht ei ole Eestis, mõnes muus

			§ 196 lõiget 1, lõike 2 esimest lauset ja punkti 2. (3) Kohus lahendab tagatise andmise taotluse kümne tööpäeva jooksul taotluse kohta hageja seisukoha saamisest arvates. Kohus võib taotluse lahendada hiljem, kui ta soovib hageja eelnevalt ära kuulata. Kohus võib kostja taotluse lahendada hageja seisukohata, kui hageja ei esitanud seisukohta kohtu määratud tähtaja jooksul.	Euroopa Liidu liikmesriigis ega Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis; 2) on juriidiline isik, mille asukoht ei ole Eestis, mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis ega Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis; 3) majandusliku seisundi tõttu või muul põhjusel on kostja eeldatavate menetluskulude sissenõudmine ilmselt raskendatud, eelkõige juhul, kui on välja kuulutatud hageja pankrot, algatatud hageja pankrotimenetlus või kui aasta jooksul enne hagi esitamist on hageja vara suhtes toimunud täitemenetlus, ilma et täitemenetluses esitatud nõuet oleks rahuldatud. (2) Kohus ei või kohustada hagejat tagatist andma, kui hagejal on menetluskulude katteks Eestis piisavalt vara või talle kuuluvad Eestis asjaõigusega piisavalt tagatud nõuded. Kohus ei või käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud juhul kohustada hagejat tagatist andma, kui: 1) välislepingu alusel ei või tagatist nõuda; 2) kostjale menetluskulude hüvitamise lahend kuulub hageja elu- või asukohamaal täitmisele. (2¹) Kui tagatise nõudmise eeldused on täidetud, võib kohus jätta tagatise siiski täielikult või osaliselt nõudmata või määrata selle tasumise osade kaupa, kui hagejalt ei saa majanduslikel või muudel põhjustel mõistlikult
--	--	--	---	--

				oodata tagatise andmist ja hagi läbi vaatamata jätmisega võivad kaasnedä rasked tagajärjed hagejale või kui tagatise nõudmine oleks hageja suhtes muul põhjusel ebaõiglane. (3) Kostja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hagejalt nõuda tagatist ka siis, kui tagatise andmise eeldused tekivad alles menetluse ajal, välja arvatud juhul, kui ta on hagi õigeks võtnud. Kui menetluse käigus ilmneb, et antud tagatis ei ole küllaldane, võib kostja nõuda täiendavat tagatist. (4) Hageja võib esitada tagatise andmist kohustava maakohtu või ringkonnakohtu määruse peale määruskaebuse. Maakohtu määruse peale esitatud määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale ei saa Riigikohtule edasi kaevata. Eelnõuga nähakse ette eriregulatsioon §-s 196¹, mille kohaselt juhul, kui hagi esitati avalikus arutelus osalemisest tulenevalt ja on alust arvata, et esineb kohtumenetluse kuritarvituslikkusele viitavaid asjaolusid, ei kohaldata tagatise määramise piiranguid, mis lähtuvad hageja elu- või asukohast, hageja majanduslikust seisukorrast ja kohtulahendi täitmise kohast. Eriregulatsiooni kohaselt lahendab kohus taotluse kümne tööpäeva jooksul taotluse kohta
--	--	--	--	---

				hageja seisukoha saamisest arvates. Kohus võib taotluse lahendada hiljem, kui ta soovib hageja eelnevalt ära kuulata. Kohus võib kostja taotluse lahendada hageja seisukohata, kui hageja ei esitanud seisukohta kohtu määratud tähtaja jooksul.
Art 11	JAH	TsMS 333 ²	§ 333². Avalikus arutelus osalemisest tulenevalt esitatud ilmselgelt põhjendamatu nõude rahuldamata jätmine (1) Kohus jätab käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastava ilmselgelt põhjendamatu nõude kostja taotlusel esimesel võimalusel rahuldamata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud eeldused on täidetud. (2) Kui käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastava nõude aluseks olevad asjaolud on kohtu arvates piisavalt välja selgitatud, kohus on arutanud vaidlusaluseid asjaolusid ja suhteid vajalikus ulatuses nii faktilisest kui ka õiguslikust küljest, andnud pooltele piisavad selgitused selle kohta, millest asja lahendamine sõltub ja kes menetlusosalistest peab vaidlusaluseid asjaolusid tõendama, ning hageja ei esita kohtu nõudmisel ja määratud tähtajaks nõude aluseks olevaid täiendavaid asjaolusid, selgitusi või tõendeid ning hageja esitatu alusel ei ole nõude rahuldamine õiguslikult põhjendatud, jätab	Taotluse esitamise menetlusetappi ei ole piiratud. Lõikes 2 on sätestatud eeldused, mille täitmise korral on võimalik teha sisuline otsus, millel on <i>res judicata</i> õiguslikud tagajärjed ja mida on võimalik apellatsiooni korras kontrollida. Niipea, kui eeldused on täidetud, tuleb nõue esimesel võimalusel otsusega rahuldamata jätta. Kui nõue ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks või eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitset, jätab kohus nõude rahuldamata kohtuistungit pidamata.

			kohus hagi rahuldamata ilma pooltele täiendavat tähtaega andmata. Enne hagi rahuldamata jätmise kohta otsuse tegemist selgitab kohus hagejale kohtu nõudmise täitmata jätmise õiguslikke tagajärgi. (3) Kui eelmenetluses selgub, et käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastav nõue ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks või eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitset, jätab kohus nõude rahuldamata kohtuistungit pidamata.	
Art 12 lg 1	EI			Kohaldub TsMSi üldregulatsioon. Paragrahvi 230 lg 1 kohaselt peab kumbki pool hagimenetluses tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti. [...] Seega, kui hageja esitab hagi, tuleb tal oma nõude aluseks olevaid asjaolusid tõendada.
Art 12 lg 2	JAH	333 ² lg 2	(2) Kui käesoleva seadustiku § 406² lõigete 2 ja 3 tingimustele vastava nõude aluseks olevad asjaolud on kohtu arvates piisavalt välja selgitatud, kohus on arutanud vaidlusaluseid asjaolusid ja suhteid vajalikus ulatuses nii faktilisest kui ka õiguslikust küljest, andnud pooltele piisavad selgitused selle kohta, millest asja lahendamine sõltub ja kes menetlusosalistest peab vaidlusaluseid asjaolusid tõendama, <u>ning hageja ei esita kohtu</u>	Lisaks TsMS § 333² lg-le 2 kohaldub TsMSi üldregulatsioon. Paragrahvi 230 lg 1 kohaselt peab kumbki pool peab hagimenetluses tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti. [...]

			nõudmisel ja määratud tähtajaks nõude aluseks olevaid täiendavaid asjaolusid, selgitusi või tõendeid ning hageja esitatu alusel ei ole nõude rahuldamine õiguslikult põhjendatud, jätab kohus hagi rahuldamata ilma pooltele täiendavat tähtaega andmata. Enne hagi rahuldamata jätmise kohta otsuse tegemist selgitab kohus hagejale kohtu nõudmise täitmata jätmise õiguslikke tagajärgi.	Seega ka juhul, kui kostja taotleb ilmselgelt põhjendamatu nõude rahuldamata jätmist, on nõude tõendamiskoormis hagejal.
Art 13	JAH			Kohtuotsuse edasikaebamisele kohaldub üldregulatsioon. TsMS § 630 lg 1 kohaselt võib pool [...] esitada esimese astme kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse.
Art 14 lg 1	JAH			Menetluskuludele kohaldatakse üldregulatsiooni. Menetluskulud, sh kulude koosseis, jaotus, kohtu pädevus ja kindlaksmääramine ja esinduskulud, on reguleeritud TsMS 18. peatükis. Menetluskulude koosseisu ja arvestust reguleerib TsMS § 138, mis sätestab järgmist: § 138. Menetluskulude koosseis ja arvestus (1) Menetluskulud on menetlusosaliste kohtukulud ja kohtuvälised kulud. (2) Kohtukulud on riigilõiv ja asja läbivaatamise kulud. Riigilõivu reguleerib TsMS § 139, mis sätestab järgmist:

				§ 139. Riigilõiv (1) Riigilõiv on menetlustoimingu tegemise eest seaduse kohaselt Eesti Vabariigile tasutav rahasumma. [...] Asja läbivaatamiskulusid reguleerib TsMS § 143, mis sätestab järgmist: § 143. Asja läbivaatamise kulud Asja läbivaatamise kulud on: 1) tunnistaja-, eksperdi- ja tõlgikulud ning kohtuekspertiisiseaduse alusel hüvitatavad menetlusvälisel isikul seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud kulud; 2) dokumentaalse tõendi ja asitõendi saamise kulud; 3) vaatluse kulud, muu hulgas sellega seotud vajalikud kohtu sõidukulud; 4) menetluskokumentide kohtutäituri vahendusel ning välisriigis ja eksterritoriaalsetele Eesti Vabariigi kodanikele kättetoimetamise ja edastamise kulud; 4¹) menetluskokumentide väljastamise kulud; 5) [kehtetu] 6) tsiviilasja hinna määramise kulud. Kohtuväliseid kulusid reguleerib TsMS § 144, mis sätestab järgmist:
--	--	--	--	---

				§ 144. Kohtuvälised kulud Kohtuvälised kulud on: 1) menetlusosaliste esindajate ja nõustajate kulud; 2) menetlusosaliste sõidu-, posti-, side-, majutus- ja muud sellesarnased kulud, mis on kantud seoses menetlusega; 3) menetlusosaliste saamata jäänud töötasu või muu püsiv sissetulek; 4) seaduses sätestatud kohtueelse menetluse kulud, välja arvatud juhul, kui hagi on esitatud hiljem kui kuus kuud pärast kohtueelse menetluse lõppu; 5) kohtutäituri tasu hagi tagamise eest ja hagi tagamise määrase täitmise kulud; 5¹) kohtutäituri tasu menetluskulude kättetoimetamise eest; 5²) kohtutäituri tasu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 655/2014 alusel tehtud Euroopa arestimismääruse täitmise eest ja Euroopa arestimismääruse täitmise kulud, samuti Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja tasu sama määruse alusel esitatud teabe hankimise taotluse läbivaatamise eest; 6) menetluskulude kandmisel menetlusabi taotlemise avalduse menetlemise kulud; 7) maksekäsu kiirmenetluse kulud; 8) lepitusmenetluses osalemise kulud juhul, kui kohus on kohustanud pooli osalema selles
--	--	--	--	---

				vastavalt käesoleva seaduse § 4 lõikele 4 või kui on tegu kohustusliku kohtueelse lepitusmenetlusega vastavalt lepitusseaduse § 1 lõikele 4; 9) kollektiivse esindushagi menetlusega seonduvad tarbijakaitseseaduse §-st 60⁴ tulenevad tarbijate või andmesubjektide teavitamise kulud; 10) tarbijate ja andmesubjektide teavitamise kulud vastavalt käesoleva seadustiku §-le 497²⁰. Menetluskulude jaotust hagimenetluses reguleerib TsMS § 162, mis sätestab järgmist: § 162. Menetluskulude jaotus hagimenetluses (1) Hagimenetluse kulud kannab pool, kelle kahjuks otsus tehti. (2) Pool, kelle kahjuks otsus tehti, hüvitab teisele poolele muu hulgas kohtumenetluse tõttu tekkinud vajalikud kohtuvälised kulud. Kohtuvälised kulud, mis hüvitatakse tunnistajale, kaasa arvatud hüvitis saamata jäänud töötasu või muu püsiva sissetuleku eest, hüvitatakse poolele samadel alustel ja samas ulatuses, nagu hüvitatakse tunnistajakulud.
--	--	--	--	--

				(3) Poole seadusliku esindaja menetsluskulud hüvitatakse samas korras kui poole menetsluskulud. (4) Kohus võib jätta kulud täielikult või osaliselt poolte endi kanda, kui vastaspoole kulude väljamõistmine poolelt, kelle kahjuks otsus tehti, oleks tema suhtes äärmiselt ebaõiglane või ebamõistlik. (5) [kehtetu]. Eelnõuga täiendatakse § 162 lõikega 6 järgmises sõnastuses: „(6) Kohus jätab kuritarvitusliku kohtumenetluse tuvastamise korral hagi rahuldamise ulatusest olenemata menetsluskulud täielikult hageja kanda.“ Menetsluskulude jaotust asja menetslusse võtmisest keeldumise, hagi läbi vaatamata jätmise, asja menetluse lõpetamise ja hagi õigeksvõtmise puhul reguleerib TsMS § 168, mis sätestab järgmist: § 168. Menetsluskulude jaotus asja menetslusse võtmisest keeldumise, hagi läbi vaatamata jätmise, asja menetluse lõpetamise ja hagi õigeksvõtmise puhul
--	--	--	--	---

				(1) Hageja kannab menetluskulud, kui kohus keeldub avaldust menetlusse võtmast ja tagastab selle. (2) Hageja kannab menetluskulud, kui hagi jäetakse läbi vaatamata või kui menetlus lõpetatakse määrusega ja käesoleva paragrahvi lõigetest 3–5 ei tulene teisiti. [...] (4) Kui hageja loobub hagist või võtab selle tagasi, kannab ta kostja menetluskulud, välja arvatud juhul, kui ta loobub hagist või võtab selle tagasi seetõttu, et kostja on nõude pärast hagi esitamist rahuldanud. [...] (6) Kui kostja võtab hagi kohe õigeks, kannab hageja menetluskulud ise, kui kostja ei ole oma käitumisega andnud põhjust hagi esitamiseks. Menetluskulude jaotuse kindlaksmääramist kohtulahendis reguleerib TsMS § 173 ja sätestab järgmist: § 173. Menetluskulude jaotuse kindlaksmääramine kohtulahendis (1) Asja menetlenud kohus märgib menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, muu hulgas määruses, millega hagita menetluse
--	--	--	--	--

				avaldus või teistmisavaldus lahendatakse või hagi või hagita menetluse avaldus või teistmisavaldus jäetakse menetlusse võtmata või läbi vaatamata või asja menetlus lõpetatakse. Asja järgmisena menetleva kohtu lahendis esitatakse kogu seni kantud menetluskulude jaotus. Vajaduse korral tuleb märkida ära menetluskulude kandmise erisused kohtuastmete kaupa, samuti kohtueelses menetluses. (2) Menetluskulude jaotus tuleb kohtulahendis märkida ka siis, kui menetlusosalised seda ei taotle. Kohtu pädevust menetluskulude kindlaksmääramisel reguleerib TsMS § 174 ja sätestab järgmist: § 174. Kohtu pädevus menetluskulude kindlaksmääramisel (1) Menetluskulude rahalise suuruse määrab menetluskulude jaotuse alusel vajalikus ja põhjendatud ulatuses kindlaks asja menetlev kohus samas tsiviilasjas, millega seoses kulud tekkisid. Kohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks ka siis, kui menetlusosalised ei esita menetluskulude kindlaksmääramise taotlust, võttes aluseks menetluskulude nimekirja või tsiviilasja materjalid.
--	--	--	--	---

				(2) Maakohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, kui menetluskulude kindlaksmääramine ei takista kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse tegemist. [...] (4) Kui maakohus kohtuotsuses või asja lõpetavas määruses menetluskulusid kindlaks ei määra, määrab tsiviilasja lahendanud maakohus menetluskulude rahalise suuruse kindlaks pärast kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse jõustumist käesoleva seadustiku § 177 lõikes 2 sätestatud korras. [...]. [...] Lepingulise esindaja kulude hüvitamist reguleerib TsMS § 175 ja sätestab järgmist: § 175. Lepingulise esindaja kulude hüvitamine (1) Kui menetlusosaline peab menetluskulude jaotust kindlaksmäärava kohtulahendi kohaselt kandma teist menetlusosalist esindanud lepingulise esindaja kulud, mõistab kohus kulud välja põhjendatud ja vajalikus ulatuses. [...] [...]
--	--	--	--	---

				(3) Mitmele lepingulisele esindajale tehtud kulutused hüvitatakse, kui need on tingitud asja keerukusest või esindaja vahetamise vajadusest. Kohtulahendit menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramise kohta reguleerib TsMS § 177 ja sätestab järgmist: § 177. Kohtulahend menetluskulude kindlaksmääramise kohta (1) Kohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks: 1) kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses või 2) määrusega pärast tsiviilasja sisulise lahendamise kohta tehtud kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse jõustumist. (2) Kui kohus ei määranud menetluskulude rahalist suurust kindlaks vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktile 1, määrab tsiviilasja sisuliselt lahendanud maakohus menetluskulude suuruse kindlaks määrusega mõistliku aja jooksul kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse jõustumisest. [...] (4) Kohus märgib menetlusosalise taotluse alusel menetluskulude kindlaksmääramise kohtulahendis, et hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt tuleb tasuda menetluskulude
--	--	--	--	--

				suurust kindlaks tegeva lahendi jõustumisest alates kuni täitmiseni viivist võlaõigusseaduse § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud ulatuses. Seega määrab kohus TsMS § 174 lg 1 kohaselt menetluskulude rahalise suuruse menetluskulude jaotuse alusel kindlaks vajalikus ja põhjendatud ulatuses. Seega mõistetakse välja kõik menetluskulud, välja arvatud ülemäärased kulud.
Art 14 lg 2				Eestis ei ole tasumäärade tabelit, mis piiraks esinduskulude väljamõistmist.
Art 15	JAH	TsMS § 406 ⁶ , § 462 lg 2, lg 6, VÕS § 134 lg 6	TsMS: paragrahvi 462 lõike 2 teist lauset täiendatakse pärast sõna „kandja“ tekstiosaga „, samuti käesoleva seadustiku § 406³ kohaselt kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja“. paragrahvi 462 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses: „(6) Kuritarvituslike kohtumenetluste ärahoidmise eesmärgil ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikeid 3–5 kuritarvitusliku kohtumenetluse kohta tehtud kohtulahendi avalikustamisel kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja isiku kindlakstegemist võimaldavaid andmeid puudutavas osas.“ § 406⁶. Trahvi määramine	Menetluskulude väljamõistmise osas kohaldub üldregulatsioon. TsMS § 174 lg 1 kohaselt määrab kohus menetluskulude rahalise suuruse menetluskulude jaotuse alusel kindlaks vajalikus ja põhjendatud ulatuses. Seega mõistetakse välja kõik menetluskulud, välja arvatud ülemäärased kulud. Eestis ei ole tabelit, mis piiraks esinduskulude väljamõistmist (vt ka art 14 lg 1 ülevõtmist selgitavas kommentaaris välja toodud kehtivat õigust menetluskulude kohta). Kehtiva õiguse kohaselt jõustunud kohtuotsused avaldatakse. Jõustunud kohtuotsuse avaldamist reguleerib TsMS § 462 ja sätestab järgmist: „§ 462. Jõustunud kohtuotsuse avalikustamine arvutivõrgus

			Käesoleva seadustiku § 406⁴ alusel kohtumenetluse kuritarvituslikkuse tuvastamise korral võib kohus hagejat trahvida. Rahatrahvi võib määrata kuni 9600 euro ulatuses. VÕS: paragrahvi 134 lõiget 6 täiendatakse pärast sõna „puutumatus“ tekstiosaga „, väljendusvabaduse piiramise“	(1) Jõustunud kohtuotsus avalikustatakse selleks ettenähtud kohas arvutivõrgus. See ei mõjuta otsuse jõustumist. (2) Andmesubjekti taotlusel või kohtu algatusel asendatakse jõustunud kohtuotsuses andmesubjekti nimi initsiaalide või tähemärgiga ning ei avalikustata tema isikukoodi, sünniaega, registrikoodi ega aadressi. Riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, avalik-õigusliku juriidilise isiku või muu avaliku võimu kandja andmeid kohtulahendis ei varjata. (3) Kohus avalikustab omal algatusel või andmesubjekti taotlusel arvutivõrgus üksnes otsuse resolutsiooni või ei avalikusta otsust, kui otsus sisaldab eriliiki isikuandmeid ja kui otsuse isikuandmetega avalikustamine võib ka käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud järgides oluliselt kahjustada isiku eraelu puutumatust. Kohus lahendab taotluse määrusega. (4) Kohus avalikustab omaalgatuslikult või huvitatud isiku taotlusel ainult jõustunud otsuse resolutsiooni, kui otsus sisaldab teavet, millele on seadusega ette nähtud muu juurdepääsupiirang. (5) Maakohtu või ringkonnakohtu määruse peale, millega keelduti käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud taotluse rahuldamisest,
--	--	--	--	--

				võib taotleja esitada määruskaebuse. Maakohtu määruse peale esitatud määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale ei saa Riigikohtule edasi kaevata.“ Eelnõuga täiendatakse kohtuotsuse avaldamise regulatsiooni selliselt, et juhul, kui kohus on jõustunud lahendiga tuvastanud menetluse kuritarvituslikkuse, avaldatakse lahend selliselt, et kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja isiku kindlakstegemist võimaldavaid andmeid ei varjata. Eelnõuga luuakse regulatsioon, mille kohaselt võib kohus määrata kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hagejale trahvi kuni 9600 eurot. Trahvi määramise ja edasikaebamise peale kohaldatakse üldregulatsiooni: trahvi määramine toimub TsMS § 46 kohaselt, trahvi määramise peale edasikaebamine toimub § 48 kohaselt. Mittevaralise kahju hüvitamise erisusi reguleerib VÕS-i § 134. VÕS-i § 134 lõike 6 kohaselt võib kohus isiku au teotamise, muu hulgas ebakohase väärtushinnanguga või ebaõigete andmete avaldamisega, isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamise, eraelu puutumuse või muu sarnase isikuõiguse rikkumise eest mittevvaralise kahju hüvitise määramisel arvestada lisaks rikkumise raskusele ja ulatusele ning kahju tekitaja
--	--	--	--	--

				käitumisele ja suhtumisele kahjustatud isikusse pärast rikkumist (VÕS § 134 lg 5) ka vajadust mõjutada kahju tekitajat hoiduma edasisest kahju tekitamisest, võttes seejuures arvesse kahju tekitaja varalist seisundit. Eelnõuga täiendatakse VÕS i § 134 lõiget 6 selliselt, et edaspidi võib mittevaralise kahju hüvitise määramisel kohus, lisaks lõikes 5 sätestatule, arvestada vajadust mõjutada kahju tekitajat hoiduma edasisest kahju tekitamisest, võttes seejuures arvesse kahju tekitaja varalist seisundit ka juhul, kui piirati isiku väljendusvabadust. VÕS-i § 134 täiendamise tulemusel võib kohus edaspidi võtta juhtudel, kui piirati isiku väljendusvabadust, arvesse mittevaralise kahju hüvitise preventsoonifunktsiooni (nn tõrjuv kahjuhüvitis).
Art 16	JAH	TsMS § 620 lg 1 ¹	paragrahvi 620 lõiget 1 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses: „(1¹) Kui välisriigi kohtulahend tehti isiku avalikus arutelus osalemisest tulenevalt algatatud kohtumenetluses ja esitatud nõue oli ilmselgelt põhjendamatult või kohtumenetlus oli kuritarvituskas, loetakse kohtulahendi tunnustamine Eesti õiguse oluliste põhimõtete vastuolus olevaks.“	

Art 17 lg 1	JAH	TsMS § 94 ¹	§ 94¹. Avalikus arutelus osalemisest tulenevalt algatatud kuritarvitusliku kohtumenetlusega kahju tekitamisest tuleneva hagi kohtualluvus Kui isik, kelle elu- või asukoht on välisriigis, on algatanud välisriigi kohtus avalikus arutelus osalemisest tulenevalt kuritarvitusliku kohtumenetluse, võib sellega tekitatud kahju hüvitamise hagi esitada ka selle isiku elu- või asukoha järgi, kelle vastu kuritarvituslik kohtumenetlus algatati.	Eesti õiguse kohaselt hõlmab kahju ka kulusid, sh menetluskulusid ning kulusid normis eraldi ei nimetata.
Art 17 lg 2	Liikmesriigile vabatahtlik			Eelnõuga ei piirata art 17 lg 1 kohase kohtualluvuse teostamist, kui menetlus on kolmandas riigis veel pooleli.
Art 18	EI			Rahvusvahelise kohtualluvuse sätet kohaldatakse suhtes kolmandate riikidega. Õigusaktide hierarhiast tulenevalt ei kuulu TsMS-i § 94 ¹ kohtualluvuse reegel kohaldamisele juhtudel, kui kahju tekkis Euroopa Liidu liikmesriigis alustatud väidetava kuritarvitusliku kohtumenetluse tõttu. Piiriülese kohtualluvuse reguleerimise ainuvälispädevus on Euroopa Liidul ning riigisisene õigus kohaldamisele ei kuulu (vt ka TsMS § 70 lg 4, mis sisaldab õigusliku toimetav selgitavat normi, loetledes EL otsekohalduvad õigusaktid, kus reguleeritakse kohtualluvust). Samuti ei kuulu § 94 ¹ õigusaktide hierarhiast tulenevalt kohaldamisele juhul, kui väidetav kuritarvituslik kohtumenetlus toimus riigis, mille suhtes on kohtualluvus reguleeritud teisiti

				varasema riikidevahelise õigusabilepingu või konventsiooniga, mille osaline on Eesti (vt nt 2007. a Lugano konventsioon, õigusabileping Ukrainaga). TsMS-i välisriigi kohtulahendite täidetavaks tunnistamise regulatsiooni kohaldatakse kolmandate riikide kohtulahendite täidetavaks tunnistamiseks. Kuigi TsMS-i § 620 lõike 1¹ loomisega tagatakse direktiivi nõude täitmine, saab sellest riigisisese õiguse osa ja seda kohaldatakse õigusaktide hierarhiast lähtudes üksnes kolmandate riikide kohtulahendite tunnustamise ja täidetavaks tunnistamisest keeldumise menetluses. Euroopa Liidu liikmesriikide kohtulahendite täitmisest keeldumise reguleerimisel on Euroopa Liidul ainuvälispädevus ja seda valdkonda reguleeritakse otsekohalduvate määrustega. Samuti ei kohaldata TsMS-i § 620 lõiget 1¹ õigusaktide hierarhiast lähtudes nende riikide kohtulahendite täidetavaks tunnistamise suhtes, millega Eesti on sõlminud kas õigusabilepingu või mis on vastavat valdkonda reguleeriva sama konventsiooni osalised, mille osaline on ka Eesti. Kui viidatud õigusaktides on vastuolu avaliku korraga sätestatud kohtulahendi tunnustamisest ja täidetavaks tunnistamisest keeldumise alusena, ei ole piiratud ka nende riikide kohtulahendite puhul isiku avalikus arutelus osalemise takistamiseks ilmselgelt
--	--	--	--	---

				põhjendamatu nõude kohta või kuritarvituslikus menetluses tehtud kohtulahendi tunnustamisest ja täidetavaks tunnustamisest keeldumine, kui kohus jõuab konkreetses menetluses sellise järelduseni.
Art 19 lg 1	JAH			Ühtseks kontaktpunktiks on määratud Eesti Ajakirjanike Liit, kelle andmed on avaldatud ka Euroopa Komisjoni lehel: https://commission.europa.eu/document/d357f321-540d-427a-9a5a-aae261486463_en. Kontaktandmed: Eesti Ajakirjanike Liit Gonsiori 27, Tallinn 15029 Telefon: +372 646 3699/mobiil: +372 5333 9699 E-mail: eal@eal.ee
Art 19 lg 2	EI			Nõukogu direktiiv 2003/8/EÜ on Eesti õigusesse üle võetud TsMSi ja RÕSiga.
Art 19 lg 3	JAH			Eesti õiguse kohaselt avaldatakse kõik jõustunud kohtuotsused. TsMS § 462 reguleerib jõustunud kohtuotsuse avaldamist ja sätestab järgmist: „§ 462. Jõustunud kohtuotsuse avalikustamine arvutivõrgus

				(1) Jõustunud kohtuotsus avalikustatakse selleks ettenähtud kohas arvutivõrgus. See ei mõjuta otsuse jõustumist. (2) Andmesubjekti taotlusel või kohtu algatusel asendatakse jõustunud kohtuotsuses andmesubjekti nimi initsiaalide või tähemärgiga ning ei avalikustata tema isikukoodi, sünniaega, registrikoodi ega aadressi. Riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, avalik-õigusliku juriidilise isiku või muu avaliku võimu kandja andmeid kohtulahendis ei varjata. (3) Kohus avalikustab omal algatusel või andmesubjekti taotlusel arvutivõrgus üksnes otsuse resolutsiooni või ei avalikusta otsust, kui otsus sisaldab eriliiki isikuandmeid ja kui otsuse isikuandmetega avalikustamine võib ka käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud järgides oluliselt kahjustada isiku eraelu puutumatust. Kohus lahendab taotluse määrusega. (4) Kohus avalikustab omaalgatuslikult või huvitatud isiku taotlusel ainult jõustunud otsuse resolutsiooni, kui otsus sisaldab teavet, millele on seadusega ette nähtud muu juurdepääsupiirang. (5) Maakohtu või ringkonnakohtu määruse peale, millega keelduti käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud taotluse rahuldamisest,
--	--	--	--	--

				võib taotleja esitada määruskaebuse. Maakohtu määruse peale esitatud määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruse peale ei saa Riigikohtule edasi kaevata.“ Eelnõuga täiendatakse kohtuotsuse avaldamise regulatsiooni selliselt, et juhul, kui kohus on jõustunud lahendiga tuvastanud menetluse kuritarvituslikkuse, avaldatakse lahend selliselt, et kuritarvitusliku kohtumenetluse algatanud hageja isiku kindlakstegemist võimaldavaid andmeid ei varjata. Kohtuotsused avaldatakse Riigi Teataja veebilehel www.riigiteataja.ee ja on kättesaadavad kohtulahendite otsingu kaudu.
Art 20	Liikmesriigile valikuline			Liikmesriigile valikuline
Art 21	EI			Rakendussäte, ei ole vaja üle võtta
Art 22 lg 1	JAH		§ 1. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine 9) seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1069, milles käsitletakse avalikus arutelus osalevate isikute kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute nõuete või kuritarvituslike kohtumenetluste (avalikus	Eelnõuga lisatakse normitehniline märkus direktiivi ülevõtmiseks muudetavate seaduste juurde vastavalt HÕNTE §-le 27, mis sätestab järgmist: § 27. Normitehniline märkus (1) Seaduseelnõu võib erandjuhul sisaldada seaduse kohaldamiseks vajaliku teabega teksti,

			arutelus osalemise vastased strateegilised hagit) eest (ELT L-seeria, 16.04.2024, lk 1–14).“. § 2. Võlaõigusseaduse muutmine 2) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1069, milles käsitletakse avalikus arutelus osalevate isikute kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute nõuete või kuritarvituslike kohtumenetluste (avalikus arutelus osalemise vastased strateegilised hagit) eest (ELT L-seeria, 16.04.2024, lk 1–14).“.	mis ei ole normatiivselt siduv ja mis vormistatakse normitehnilise märkusena. (2) Normitehniline märkus tähistatakse eelnõu, paragrahvi või muu struktuuriosa pealkirja või teksti lõpus araabianumbrilise ülaindeksiga ja esitatakse eelnõu lõpus joonealuse selgitava tekstina. (3) Kui seaduseelnõu koostatakse Euroopa Liidu õiguse ülevõtmiseks, siis nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakti andja või andjad, akti liik, number, pealkiri ja avaldamismärge. Avaldamismärge sisaldab avaldamiskoha lühendnime EÜT (Euroopa Ühenduste Teataja – ilmus kuni 31.01.2003) või ELT (Euroopa Liidu Teataja – ilmub alates 01.02.2003), seeriatähist (õigusaktid – L, teave ja teatised – C, lisad – E ja A; enne 1968. aastat ilmunud akti korral seeriatähist ei esitata), ilmumise kuupäeva ja leheküljenumbreid, näiteks: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/30/EÜ, millega edendatakse biokütuste ja muude taastuvkütuste kasutamist transpordisektoris (ELT L 123, 17.05.2003, lk 42–46). Normitehnilist märkust tähistav ülaindeks esitatakse käesolevas lõikes nimetatud juhul seaduseelnõu pealkirja järel. [...]
--	--	--	---	---

Art 22 lg 2	EI			Rakendussäte, ei ole vaja üle võtta
Art 23	EI			Rakendussäte, ei ole vaja üle võtta
Art 24	EI			Rakendussäte, ei ole vaja üle võtta